

ПСИХІАТРІЯ В УКРАЇНІ: КОНТРОЛЬ ЧИ ТУРБОТА?

(СЕЛЕКТОРНА НАРАДА З ПРЕДСТАВНИКАМИ РЕГІОНАЛЬНИХ ПСИХІАТРИЧНИХ ЗАКЛАДІВ,
ПРИСВЯЧЕНА МІЖНАРОДНОМУ ДНЮ ПРАВ ЛЮДИНИ).

Під головуванням заступника Міністра охорони здоров'я України Романа Богачева 4 грудня 2013 року відбу-

лась селекторна нарада з представниками регіональних психіатричних закладів, присвячена Міжнародному дню прав людини.

У нараді взяли участь Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Валерія Лутковська, головний позаштатний психіатр МОЗ України, доктор медичних наук Ірина Пінчук та обласні головні позаштатні спеціалісти зі спеціальності «психіатрія», «дитяча психіатрія», «судово-психіатрична експертиза», головні лікарі територіальних психіатричних закладів. Засідання транслювалося за допомогою телеконференц-зв'язку МОЗ України та в онлайн-режимі на сайті Міністерства охорони здоров'я України. До обговорення підключились 38 психіатричних закладів країни.

Ірина Пінчук зазначила, що сьогодні можна констатувати історичний факт психіатричної служби. «До цього часу психіатрична служба працювала, так би мовити,

закритою, наразі, протягом двох років, ми вперше у присутності Уповноваженого Верховної Ради з прав людини у стінах Міністерства охорони здоров'я України можемо обговорювати проблемні питання, які постають у нас у службі», – зауважила головний психіатр МОЗ України.

За словами Валерії Лутковської, у листопаді минулого року набув чинності Закон України, відповідно до якого створений і діє національний превентивний механізм проти катувань, який було розроблено відповідно до зобов'язань України згідно з факультативним протоколом Конвенції ООН проти катувань. Протокол вимагає від України створити спеціальний превентивний моніторинговий механізм, який буде перевіряти будь-які місця несвободи в країні та надаватиме свої рекомендації стосовно поліпшення умов утримання людини в місцях несвободи.

За дорученням Прем'єр-міністра України була створена робоча група щодо розробки нормативної бази про забезпечення прав людини в ускладнених умовах, що виключають небезпечну поведінку.

«На сьогодні ми відвідали усі типи місць несвободи, до яких, згідно з визначенням факультативного протоколу Конвенції ООН проти катувань, належать й усі психіатричні лікарні. У 27 лікарнях системи МОЗ України ми вже побували з моніторинговими візитами. Наші фахівці надали відповідні рекомендації щодо покращення прав людини і на системному рівні, тобто в частині нормативного регулювання діяльності психіатричних лікарень. Дуже важливо, щоб місця несвободи були, з одного боку, відкриті для громадськості, а з іншого – важливо, що МОЗ України разом з керівниками місцевих організацій реагують на наші рекомендації та зауваження», – розповіла Валерія Лутковська.

За словами Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, існує ряд питань, які потребують

вирішення за участю МОЗ України, зокрема відсутність чіткої позиції щодо спеціалізації закладів психіатричної допомоги. Крім того, необхідно розробити і затвердити правила фізичного утримання та ізоляції осіб з огляду на вимоги до статті 8 Закону України «Про психіатричну допомогу».

Під час наради представники обласних психіатричних закладів обговорювали питання захисту прав осіб із вадами психічного здоров'я, нормативно-правового забезпечення надання психіатричної допомоги, питання соціальної психіатрії та дотримання прав людини у психіатричних закладах тощо.